

FAMÍLIES I ESCOLA

Remant en una mateixa direcció

10 PRINCIPIS QUE AFAVOREIXEN LA BONA ENTESA I LA COOPERACIÓ

1. CONFIANÇA

La confiança dels pares no és opcional, és imprescindible per tal que els professorat pugui fer bé la seva feina.

2. SINTONIA DE FONTS

Remar cap a un horitzó comú, amb unes motivacions, valors, objectius i sentiments coincidents o compatibles.

Flors de Bach

- *I tu què admires?* (10-novembre-2012)
- *Aquest és un dels teus punts forts* (7-abril-2012)
- *Hi ha coses que et surten millor* (14-abril-2012)

3. TENIR MOLT CLARES LES FUNCIONS DE CADASCÚ

*Cadascú al seu lloc per poder educar*¹ – Angélica Olvera

¹ Angélica Olvera es profesora y pedagoga mexicana, difusora de la Pedagogía Sistémica.

Els pares hem d'estar en el lloc dels pares i els professors en el lloc dels professors.

Annie kidder (Directora executiva de l'organització canadenca "People for education") → *Hem d'evitar establir jerarquies de pares més i menys implicats amb l'escola. El que fan els pares a casa és més important que la seva implicació a l'escola. Els pares han de fer 4 coses:*

- 1) Tenir grans expectatives respecte als seus fills: creure en els seus potencials i en la seva capacitat de treballar dur.
- 2) Conversar amb els fills sobre l'escola.
- 3) Donar suport i permetre'ls aprendre per sí mateixos. No fer els deures dels fills, deixar que s'espavilin i que trobin maneres de buscar ajuda i de resoldre les seves dificultats, distraccions, crisis...
- 4) Llegir amb els fills.

4. A L'ESCOLA, LES NORMES DE L'ESCOLA

A l'escola, cal seguir les normes de l'escola; a casa dels avis, les normes dels avis; i a casa dels pares, les dels pares.

Que mares, pares i professorat haguem de mantenir una sintonia de fons **no significa que haguem d'estar absolutament d'acord en tot**. Els nens no necessitin que els adults responsables de la seva educació estiguem sempre d'acord en tot. Els nens l'única cosa que necessiten és **que els adults significatius de les seves vides ens respectem entre nosaltres**.

Flors de Bach

- *A casa els avis, manen els avis* (24-desembre-2011)

5. COMUNICACIÓ ASSERTIVA

Ser exquisits en el fons i les formes quan ens adreçam als professors dels nostres fills/es i quan els professors ens dirigim als pares dels nostres alumnes.

Adoptar una actitud assertiva amb els professors dels nostres fills significa, per exemple, que si tenim alguna preocupació gran, alguna queixa important o alguna necessitat imperiosa relacionada amb els nostres fills, els la sabem traslladar i expressar als seus professors amb **emocions adultes i serenes, amb delicadesa i humilitat, des de la confiança en ells i en el seu criteri**, sense prepotència ni agressivitat, sense exigències, sense jutjar-los, acusar-los, pressionar-los ni recriminar-los, també sense dramatitzar i sense anar de víctimes.

Annie kidder (Directora executiva de l'organització canadenca "People for education") → *La tasca més important de tot el sistema escolar no és demanar als pares que facin més, sinó comunicar-se amb ells.*

ANNEX a les pàgines 9-10, sobre alguns aspectes bàsics per a una bona comunicació escola-famílies.

6. ELS PROFES MENYS “BRILLANTS” TAMBÉ EDUQUEN - ELS PARES “IMPERFECTES” TAMBÉ ESTIMEN

Fins i tot un rellotge espatllat està encertat dues vegades al dia. – Paulo Coelho

El mestre més dolent ha de ser força bo – Pilar Benejam

Que uns pares no tenen una cura adequada i saludable dels seus fills, pot ser una veritat objectiva. Que són males persones o que no s'estimen els seus fills, és una interpretació subjectiva. – Eva Bach

7. RESPONSABILITZAR ELS NOSTRES FILLS/ES

És feina teva fer-te amb els teus professors.

Si volem que els nostres fills madurin i siguin autònoms, hem d'**instar-los a assumir les seves responsabilitats i dir-los que és tasca seva entendre's amb els seus professors**. I que tret que fessin alguna cosa delictiva o vexatòria, que atempti contra els drets humans, nosaltres no intervindrem. Els escoltarem si tenen queixes, si estan preocupats o si no connecten bé amb algun professor. Però, en lloc d'indisposar-nos o enfrontar-nos amb els seus professors, els oferirem recursos als nostres fills perquè aprenguin a gestionar les seves emocions i a relacionar-s'hi positivament.

Flors de Bach

- *És feina teva entendre't amb la profe* (3-setembre-2011)

8. SER UNS BONS ALIATS PARES I PROFESSORS

Els pares i mares no hem d'aliar-nos amb els nostres fills contra els seus profes, sinó amb els seus profes a favor dels nostres fills/es.

Els professors hem de respectar profundament les famílies. *Els pares són sagrats pels fills i els fills pels pares.*

PARES I PROFESSORS hem de confiar en la vida i en futur, i mirar-nos les coses amb perspectiva, amb amplitud de cor i de ment

Flors de Bach

- *Un fracàs pot ser un cop de sort.* (7-gener-2012)
- *Sigues una mica finlandès* (17-maig-2014)
- *Per sobre de tot, sigues persona* (6-setembre-2014)
- *L'examen més fiable, el de la vida* (20-setembre-2014)

9. CONTAGI EMOCIONAL POSITIU

Els pares i mares hem de **contagiar emocions positives als nostres fills en relació als seus professors i a la seva escola**. I en relació a la vida. **Hem d'educar per estimar la vida**.

Els professors hem d'encomanar emocions positives cap als pares, cap a l'escola, cap a la resta de companys de classe i de professors, i cap a la vida i l'aprenentatge. Hem de tenir capacitat per crear climes emocionals d'aula positius, potenciadors i apreciats.

"M'agraden els teus pares o m'agrada molt això dels teus pares".

"El teu nou profe m'agrada".

"M'agrada això del teu nou professor/a".

Flors de Bach

- *El teu nou profe m'agrada* (10-setembre-2011)

10. REVALORITZAR EL PRESTIGI SOCIAL DEL PROFESSORAT

La figura del mestre va perdre autoritat i es va devaluar a partir dels anys 70. Ens convé recuperar la seva rellevància. Els pares i les mares, i la societat en general, hem de contribuir a restablir el prestigi de la professió docent, per dues raons principals:

- D'una banda, sabem que **els països amb millors resultats educatius són països en els quals els mestres estan molt bé considerats** a tots els nivells i se'ls reconeix l'autoritat.
- De l'altra, **només hi ha una professió al món que ensenya i ajuda a desenvolupar totes les altres i és la de mestre**. Qualsevol que arribi a ser mestre en alguna cosa o en algun àmbit, ha estat format per un altre mestre. *Mestres fan mestres* (programa TV3)

Els professors poden ser grans mags i fades pels nostres fills i filles.

Flor de Bach

- *Les fades i els mags existeixen* (1-desembre-2012)
- *Impulsors de somnis* (6-agost-2016)

PUNTS CLAU A TENIR EN COMPTE EN LA RELACIÓ FAMÍLIES-PROFESSORAT

Autora: Eva Bach

Elaborats per incorporar-los al “Pacto por la educación equipo”, promogut per Gestionando Hijos: <http://www.equipoeducativo.com/>

MARES I PARES

- Confio en l'escola i els professors dels meus fills.
- Confio en els professors dels meus fills, com a professionals que saben d'educació i com a persones.
- Comparteixo els valors essencials de l'escola dels meus fills i els recolzo.
- L'escola dels meus fills és la millor escola per a ells.
- Valoro i admiro l'escola dels meus fills, els seus professors i la tasca que realitzen.
- Els professors de l'escola dels meus fills em tenen al seu costat. Poden comptar amb el meu suport i respecte.
- Els professors de l'escola dels meus fills saben com educar, com ensenyar, com s'aprèn millor, com avaluar... En les qüestions estrictament pedagògiques, manen ells. Jo em mantinc al marge.
- Converso amb els meus fills sobre la seva escola, les seves vivències, els seus aprenentatges, els seus sentiments en relació a l'escola.
- Ajudo els meus fills a expressar i transformar les emocions difícils que tenen a veure amb l'escola (en lloc de resoldre-les-hi jo barallant-me amb els profes o amb altres pares).
- Ensenyo als meus fills a conèixer i respectar les normes de cada lloc. A l'escola, les de l'escola. A casa dels avis, les dels avis. A casa, les de casa...
- Parlo bé dels professors dels meus fills davant dels meus fills i també davant d'altres pares de la classe dels meus fills.
- Em fixo més en les qualitats i fortaleces dels professors dels meus fills, que en els seus defectes.
- Miro d'identificar sempre alguna cosa que m'agradi dels professors dels meus fills, per transmetre-ho als meus fills.
- Encomano emocions positives als meus fills sobre la seva escola, els seus professors, l'aprenentatge i la vida.
- M'agrada relacionar-me i comunicar-me amb els professors dels meus fills. És una de les meves tasques més importants per poder comprendre i ajudar millor als meus fills.
- Practico l'exquisidesa de fons i de formes en la comunicació amb els professors dels meus fills.
- Sóc assertiu/a en la comunicació amb els professors dels meus fills/as.
- Parlo amb correcció. El que dic davant del meu fill sobre els seus professors, podria repetir-ho davant dels seus professors.
- Em prenc les entrevistes amb els professors dels meus fills com una forma de conèixer i ajudar millor als meus fills (en lloc de posar-me a la defensiva o sentir-me atacat).

- M'agrada saber com veuen els professors els meus fills a l'escola i que s'interessin per com els veig jo a casa.
- Hi ha formes molt millors i més sanes de demostrar el meu amor pels meus fills, que desqualificant als seus professors o barallant-me amb altres pares.
- Pot ser que hi hagi professors que estiguin educant inadequadament als seus alumnes en determinats aspectes, però mai intervenc, tret que sigui alguna cosa il·legal, delictiva, vexatòria o que atempti contra els drets humans.
- Procuro salvaguardar sempre la dignitat dels professors dels meus fills.
- Quan hi ha discrepàncies amb els professors, les visc amb naturalitat i respecte i procuro minimitzar-les.
- Sintonitzo emocionalment amb els professors dels meus fills i miro de comprendre els seus motius, raons i circumstàncies.
- Reconec les meves emocions i me'n faig càrrec.
- Evito projectar i descarregar les meves emocions en els meus fills i en els professors dels meus fills.
- Els meus fills respectaran millor els valors de l'escola si a casa respectem l'escola i els professors.
- Quan respecto i valoro un professor/a, estic ensenyant al meu fill a valorar i a respectar les altres persones, i a més dono permís al meu fill perquè aprengui i creixi amb aquest professor/a.
- Acullo i escolto amb amabilitat als professors dels meus fills, i miro de comprendre els seus motius i raons.
- Sóc millor pare o mare quan em mantinc en el meu lloc de pare o mare, i renuncio a ser "salvador" dels meus fills i/o perseguidor dels seus professors.
- Busco complicitats i estableixo aliances amb els professors dels meus fills a favor dels meus fills, en lloc d'aliar-me amb els meus fills o amb altres pares contra els seus professors.
- Pregunto als professors dels meus fills què podem fer des de casa per ajudar millor als meus fills i facilitar la seva tasca a l'escola.

PROFESSORAT

- Confio en els pares i mares dels meus alumnes.
- Els pares i mares ho fan el millor que saben i poden amb els seus fills.
- Pot ser que hi hagi pares que estiguin cuidant o educant inadequadament als seus fills en determinats aspectes, però mai poso en dubte que estimen als seus fills. O, si més no, no tinc cap dret a dictaminar que no estimen als seus fills.
- Procuro salvaguardar sempre la dignitat dels pares, oferir sortides honroses a les seves dificultats i fer que se sentin escoltats, respectats i valorats sempre per l'escola i per mi.
- Els meus alumnes respectaran i assumiran millor els valors de l'escola, si respecto les seves famílies i els valors importants de les seves famílies.
- Acullo i escolto amb amabilitat als pares.

- Quan hi ha discrepàncies amb els pares, les visc amb naturalitat i respecte i procuro minimitzar-les.
- Sintonitzo emocionalment amb els pares i miro de comprendre els seus motius, raons i circumstàncies.
- Reconec les meves emocions i me'n faig càrrec.
- Evito projectar i descarregar les meves emocions en els meus alumnes i en els seus pares.
- Sóc millor professor/a quan tinc clar que sóc el professor/a i em mantinc en el meu lloc de professor/a. I renuncio a ser millor que els pares dels meus alumnes o a posar-me en el seu lloc.
- L'amor dels fills pels seus pares és immens i sagrat i ajudo als meus alumnes a cuidar-lo i preservar-lo.
- Animo i impulso els meus alumnes a ser amables, educats i agraïts amb els seus pares.
- M'agrada relacionar-me i comunicar-me amb els pares dels meus alumnes.
- Comunicar-me amb els pares és una de les meves tasques més importants per poder comprendre i ajudar millor els meus alumnes.
- Practico l'exquisidesa de fons i de formes en la comunicació amb els pares dels meus alumnes.
- Sóc assertiu/a en la comunicació amb els pares dels meus alumnes.
- Parlo amb correcció i respecte. El que dic sobre els pares dels meus alumnes a altres professors, podria repetir-ho davant dels pares.
- Em prenc les entrevistes amb els pares dels meus alumnes com una forma de conèixer, comprendre i ajudar millor als meus alumnes.
- Exposo la meva opinió als pares i els pregunto la seva. Els dic com percebo jo al seu fill a l'escola i m'interesso per com ho perceben ells a casa.
- Busco complicitats i estableixo aliances amb els pares a favor dels seus fills.
- Pregunto als pares què creuen què podem fer des de l'escola i des de casa per ajudar millor als seus fills.
- Miro els pares tractant de descobrir les seves qualitats i fortaleces (en lloc dels seus defectes).
- Miro d'identificar en els meus alumnes qualitats i fortaleces dels seus pares i els ho dic, tant a ells com als seus pares.
- Em pregunto sovint i m'interessa molt què puc fer per tendir ponts amb les famílies.
- En lloc de recrear-me en els problemes, m'oriento sempre a buscar i pensar solucions.
- Si uns pares no se senten bé per alguna cosa relacionada amb l'escola, em pregunto i els pregunto què podem fer perquè ens sentim bé (o millor) tots.
- Si rebo una queixa d'uns pares, m'interesso per com els agradaria a ells que fos. No perquè hagi de fer el que els pares em diguin, sinó per comprendre'ls millor i per si el que em diuen em pot ser útil per millorar la meva tasca i/o la de l'escola.

ACTITUDS ASSERTIVES que faciliten una BONA COMUNICACIÓ entre FAMÍLIES i ESCOLA

- **Practicar l'empatia** → L'altre sempre es mira les coses des d'un punt de vista diferent. Posar-nos en la pell de l'altre i pensar que en les seves circumstàncies és molt probable que reaccionéssim igual que ell/a. Si ho podem fer diferent, és perquè les nostres circumstàncies són diferents.
- **Parlar amb correcció** → Mantenir unes formes o guardar el decòrum. Acostumar-nos a parlar de l'escola, dels mestres dels nostres fills/es, d'altres pares i d'altres alumnes (o dels pares dels alumnes, en el cas dels mestres), de tal manera que la major part del que diem pugui ser repetit en qualsevol àmbit, fins i tot davant de les pròpies persones de les quals parlem → Parlar "oficialment" (Marta Albaladejo)
- **Parlar des del "jo" i des dels propis sentiments**, enlloc de fer-ho des del "tu" o "vostè" i des dels judicis → Dir el que a mi em preocupa, el que temo, el que em desagrada, el que m'incomoda o em neguiteja, el que em fa contenta, el que m'ajuda a confiar, etc.
- **Evitar qualificatius a les persones / No jutjar les persones** → Si censurem alguna cosa han de ser comportaments concrets i puntuals, el fer. Cal respectar les persones, el ser.
- **Utilitzar un llenguatge adreçat a la solució**, en comptes de donar voltes i voltes als problemes → Fer preguntes potenciadores:
 - Quines coses importants creus que he de saber o em vols fer saber?
 - Com ho veus i com ho interpretes tu això? Quina és la teva opinió o la teva lectura del que està passant?
 - Com et sents?
 - Tens alguna idea al respecte? Quines idees tens al respecte?
 - Com t'agradaria solucionar-ho? O com et sembla que ho podríem solucionar?
 - Què podem fer diferent o que podem fer que no estiguem fent?
 - Què estem fent que potser convindria deixar de fer o fer d'una altra manera?
 - Creus que hi ha alguna cosa en la qual ens estem equivocant?
 - Com ens podem ajudar millor?
 - Què ens pot facilitar una major entesa o cooperació? Què podem fer cadascú per facilitar-la?
 - Què et fa falta que faci jo perquè tu puguis fer el que cal i què em fa falta que facis tu perquè jo pugui fer el que cal?
 - Què podem aprendre d'aquesta situació?
 - Etc.
- **Llenguatge ecològic, sostenible** → Ser planers, clars, breus, concrets i concisos. Evitar parlar per parlar. No grans discursos. Anar al gra. Treure la palla i quedar-nos amb el gra, amb el que és realment essencial.

- **Ser efectius** → Que el que diem sigui útil de cara a generar una major proximitat i cooperació i de cara als objectius que es pretenen.
- **Ser afectius** → Buscar coses que ens uneixin, que compartim, que valorem o admirem en l'altre i verbalitzar-les. Partir sempre del reconeixement i, de tan en tant, reforçar aquestes mostres de reconeixement amb elogis, somriures, gestos d'assentiment, etc.
- **Parlar en positiu** → Dir el que voldríem i els que ens agradaria, en comptes d'atacar o de criticar el que no volem i el que no ens agrada.
- **Demanar, en comptes d'exigir o suplicar** → Si l'altre pot i vol.
- **Arribar a unes conclusions** → Recapitular i establir algun acord, compromís o conclusions compartida de la conversa.

Flors de Bach

Eva Bach

I tu, què admires?

En un gran museu novaiorquès em van cridar l'atenció un grup d'escolars d'uns cinc o sis anys asseguts al voltant d'un gran quadre. El contemplaven atents i amb un silenci sorprenent. Al cap d'una estona, la mestra els va convidar a dir què admiraven d'aquell quadre i, després, a dibuixar-ho. Em vaig quedar embadalida admirant com aquelles criatures admiraven aquell quadre i vaig tenir la sensació que aquella mestra els estava desvetllant força més que la sensibilitat artística.

Em va fer pensar en un filòsof francès contemporani que lamenta que actualment es doni tanta importància a l'esperit crític i es deixi de banda l'admiració. Segons ell, la dèria per la igualtat impedeix reconèixer i admirar el que en algun aspecte és millor que nosaltres. I l'admiració és indispensable perquè va més enllà del mer respecte, ens ajuda a ser més sociables i esdevé una font de riquesa.

Admirar el talent

Certament, la capacitat d'admirar ens fa sensibles, permeables, disponibles al que és extraordinari, i d'alguna manera ens hi orienta i ens hi atansa. Admirar el talent i les qualitats d'altres persones pot representar un bon impuls per desplegar les pròpies. Ser capaços de commoure'ns per uns valors, ideals o fites és un primer pas per moure'ns decididament cap a aquests valors, ideals o fites.

Perquè els nostres fills siguin persones completes i apuntin a l'excel·lència professional i humana necessiten desenvolupar el que aquella mestra estava potenciant en els seus alumnes: la capacitat d'admirar, de meravellar-se pel que els envolta, de commoure's pel que és excepcional, pel que en alguna mesura podem considerar bo, pel que és magistral o fascinant, pel que resulta d'una senzillesa encantadora... Fins i tot pel que no ens agrada però té virtuts o qualitats innegables.

Eva Bach, escriptora i pedagoga, aporta reflexions sobre la comunicació entre pares i fills a partir d'una frase que ens ajudi a educar

Flors de Bach

Eva Bach

Aquest és un dels teus punts forts

Un dels objectius de l'educació és ajudar cada criatura a descobrir els seus talents, a identificar aquells àmbits en els quals el seu potencial és gran o en què destaca d'una manera especial. Un prestigiós educador i escriptor anglès diu que totes les persones hem de trobar el nostre element: aquella activitat en què som bons i que a més a més ens apassiona. Aquest element no tothom té la sort de convertir-lo en professió, però és indispensable trobar-lo i practicar-lo –ni que només sigui com a afició–, ja que desvetlla tot un seguit de qualitats que ens infonen un segell personal i aporta una sèrie de beneficis que podem extrapolar a l'activitat professional i a la pròpia vida.

Això que sembla tan elemental, fa uns anys no ho era gaire i en l'actualitat tampoc no està del tot assumit. Ens els meus anys d'escolaritat, ens feien tests d'intel·ligència i personalitat però mai no se'ns donaven a conèixer els resultats als interessats. Els meus pares els tenien tan ben amagats, que jo em temia que fos perquè no hi era tota i resulta que era just al contrari.

L'orientació és clau

Es tractava que no sabés que valia per al que realment valia. Eren altres temps i, afortunadament, la vida m'ha conduït igualment cap al meu element i això sempre és gràcies a persones que t'ajuden a fer-te adonar d'alguna aptitud o habilitat singular. Hi ha pares i mestres que tenen dificultats per veure o reconèixer els punts forts d'una criatura. O que els veuen i no els potencien perquè no encaixen amb les seves expectatives. No només hem de fer-los notar els seus punts forts, amb tota claredat, sinó que hem de presuposar que cada criatura en té algun, tant se val quin sigui. El que és important és descobrir-lo i trobar alguna manera de materialitzar-lo. L'orientació i l'ajut de l'adult és clau en aquest sentit.

Eva Bach, escriptora i pedagoga, aporta reflexions sobre la comunicació entre pares i fills a partir d'una frase que ens ajudi a educar

Flors de Bach

Eva Bach

Hi ha coses que et surten millor

Tan lamentable pot ser no veure el potencial dels fills com veure'n molt més del que tenen. Hem passat d'una època en què no es deia a les criatures el que feien bé perquè no s'ho creguessin a una altra en què no se'ls diu que fan malament perquè no es traumatitzin. I l'autoestima saludable no té res a veure amb l'autoengany. Ha de contemplar necessàriament els dèficits, ja que suposa sentir-se digne i mereixedor d'estimació per un mateix, incloent-hi les pròpies limitacions.

Quan una criatura fa una cosa i li surt més aviat malament, centrem-nos en el procés més que en el resultat. Fem que es fixi en les habilitats que ha hagut de desplegar, en les qualitats que ha mostrat, en les actituds que li poden ser útils per a la vida, en els aspectes que ha millorat, en els aprenentatges assolits. Basem-nos en els punts forts per contrarestar els febles i animar-lo a seguir progressant.

Sense enganyar ni exagerar

Però no cal dir-li que el resultat és excel·lent si no ho és. Tampoc no cal dir-li que és desastrós. Li podem dir que no és la meravella més gran que hem vist. O que hi ha coses que li surten més bé. Si l'hi diem amb tacte i bon humor, la seva autoestima quedarà intacta i, a més, agrairà que no el prenguem per tòtila o pusil·lànim. Un bon amic i company d'equip de futbol d'un dels meus fills té un avi entranyable i amantíssim que no es perd cap partit del seu nét. Però tot sovint li recomana que es dediqui a una altra cosa perquè juga a futbol rematadament malament. Val a dir que no és l'únic –ni de bon tros– que no arribarà a crac, però és l'únic amb un avi capaç de reconèixer evidències sense complexos. Hauria de ser obligatori tenir un avi així de perspicaç. No tothom servim per a tot i no és cap tragèdia. El drama seria pensar que no servim per a res o que no hi ha cap cosa que ens surti prou bé.

Eva Bach, escriptora i pedagoga, aporta reflexions sobre la comunicació entre pares i fills a partir d'una frase que ens ajudi a educar

Flors de Bach

Eva Bach

És feina teva fer-te amb la profe

Canvi de curs, canvi de professorat per a moltes criatures. Alguns pares estan contents: el nou tutor els enamora. D'altres estan de pega: enguany els ha tocat un os.

Escena número 1: la criatura arriba a casa queixant-se de la nova tutora un dia sí i l'altre també. La del curs passat era més bona. Aquesta és massa estricta. I antipàtica com ella sola. Els contempla menys i els renya més. De vegades diu coses estranyes. I els fa treballar massa. O potser poc. Tant se val! I, a més a més, no ensenya bé. Els pares es deixen entabanar pel malestar de la criatura. Comencen a maleir els ossos a la profe en qüestió i, si són una mica llançats i la cosa perdura, algun dia potser aniran a cantar-li les quaranta.

Escena número 2: la criatura arriba a casa queixant-se de la nova tutora un dia sí i l'altre també. Li troba tots els defectes i cap gràcia. Els pares escolten la criatura i la comprenen, però no es deixen entabanar per les seves queixes. Amb les mestres antipàtiques, estranyes, rondinaires i menys bones també es poden aprendre coses. Només si fes coses delictives o vexatòries mourien algun dit. Mentre no sigui així, és feina seva –li diuen– fer els possibles per entendre's amb la profe.

Trobar la sintonia

Estic segura que endevinareu de quina de les dues escenes sóc més partidària. Indubtablement, de la segona. Per descomptat que els mestres han de fer el possible per arribar a cada criatura, entendre-la i extreure'n el millor. Però també les criatures, quan comencen a ser grans, han de mirar d'entendre's amb aquells mestres amb qui sintonitzen menys. Afrontar-ho com un repte sol ser més eficaç que entrar en conflicte amb aquests professors. Els pares hem de treure ferro a aquestes situacions i intentar capgirar-les. En parlarem.

Eva Bach, escriptora i pedagoga, aporta reflexions sobre la comunicació entre pares i fills a partir d'una frase que ens ajudi a educar

Flors de Bach

Eva Bach

A casa els avis manen els avis

Segons un estudi recent, hi ha molts avis anguiats per la quantitat excessiva d'hores que es fan càrrec dels néts. La majoria es mostren disposats a col·laborar, ho fan amb molt de gust i agraeixen les bondats –tant per a ells mateixos com per als néts– de passar estones junts. Però no fins al punt de traspasar d'una manera sistemàtica els seus límits i assumir responsabilitats que els van grans. Els avis mereixen un gran respecte pels seus temps, espais, ritmes, necessitats i desitjos. La feina més important ja la tenen feta i ara els toca assaborir-ne els fruits. No tenen cap mena d'obligació de cuidar els néts ni d'estar al nostre servei. Si a estones que volen i poden ens segueixen oferint el seu ajut serà un gran regal, però no tenim cap dret a pressionar-los ni a exigir-los res.

Els avis posen les normes

Més encara. Quan els portem les criatures a casa seva, els podem donar alguna recomanació concreta o alguna indicació que considerem important, però els hem de deixar llibertat absoluta perquè facin les coses a la seva manera i els posin les normes que considerin oportunes. No hi fa res si el seu criteri educatiu i el nostre no coincideixen totalment. Les criatures són perfectament capaces d'entendre que hi ha normes que varien d'una casa a l'altra. Tampoc les normes de casa i de l'escola són idèntiques i són ben capaces d'adaptar-se a cada context. El que pot ferir-les i generar-los inseguretat no és la diversitat de parers o d'estils per ella mateixa, sinó que els seus pares, avis i mestres desconfiem els uns dels altres i ens dediquem a desqualificar-nos i desautoritzar-nos entre nosaltres. Si veuen que estimem els avis, que confiem en ells i que ens refiem del seu criteri, afavorirem que elles també ho facin i que puguin nodrir el seu cor i la seva ment amb el millor de cada persona i de cada casa.

Eva Bach, escriptora i pedagoga, aporta reflexions sobre la comunicació entre pares i fills a partir d'una frase que ens ajudi a educar

Flors de Bach

Eva Bach

Un fracàs pot ser un cop de sort

N'hi ha que diuen que el fracàs no existeix i que hauríem d'eliminar aquesta paraula del nostre vocabulari. Jo no goso afirmar rotundament que no existeix. Em decanto per fer-ne un ús restringit i aplicar la paraula només a idees, empreses o propòsits que no arriben a bon port i que ens donen més problemes que altra cosa, almenys en un primer moment. Mai a les persones. També sóc partidària de redefinir el significat d'aquest mot i donar-li un sentit més positiu. Normalment, el veiem com una cosa negativa i irreversible, i no sempre és així. Es pot fracassar estrepitosament, però també intel·ligentment. Fins i tot es pot fracassar amb èxit.

Fracassem intel·ligentment quan tenim una actitud humil i entenem el fracàs com a signe de la nostra imperfecció i del que ens queda per aprendre. També quan el fracàs ens mena a desenvolupar recursos per aixecar-nos de les caigudes, per evitar tornar a ensopegar en el mateix entrebanc o, si més no, per caure més bé i aixecar-nos més de pressa la pròxima vegada.

Aprendre d'un fracàs

I quan resulta que un fracàs n'evita un altre de més gran, ens adreça a una fita millor o activa qualitats adormides podem dir que hem fracassat amb èxit. En aquest cas, un fracàs és realment un cop de sort. Quan una criatura no assoleix un propòsit, no hem de permetre que s'infravalori –ni fer-ho nosaltres–. Tampoc no hem de consentir que faci prediccions catastròfiques, com ara que no n'aprendrà mai o que no li sortirà mai bé. Aquest tipus de pronòstics només serveixen perquè augmentin les probabilitats que es compleixin, ja que minven l'autoconfiança. El millor que podem fer és ensenyar a les criatures a ser auto-indulgents, a preguntar-se què en poden treure de bo i a confiar que aquest “fracàs”, amb el temps, pot ser una autèntica picada d'ullet del destí.

Eva Bach, escriptora i pedagoga, aporta reflexions sobre la comunicació entre pares i fills a partir d'una frase que ens ajudi a educar

Flors de Bach

Eva Bach

Sigues una mica finlandès

Com molts sabem, Finlàndia és un dels països que treuen *bones notes* a l'informe PISA i un dels que ens mirem amb especial atenció des de Catalunya. Tot i que nosaltres no som Finlàndia ni hem de ser-ho, hi ha una sèrie d'aspectes del seu model educatiu que segurament ens aniria bé adoptar. D'entre les reconegudes virtuts del seu sistema educatiu, n'hi ha una que considero cabdal i que pràcticament no s'esmenta en els nombrosos articles que se n'han fet. L'assenyala un gran expert que ha escrit un interessant llibre en què dona les gràcies al país nòrdic, però no em cons-

ta que cap mitjà l'hagi convertit en titular. Em refereixo al creixement personal al llarg de la vida. Finlàndia és un dels països amb un percentatge més alt de ciutadans que valoren el seu creixement personal. Els adults que es formen permanentment són més del doble de la mitjana de l'OCDE. Però la dada veritablement rellevant és que dediquen molt temps a la seva millora no només professional, sinó també com a éssers humans.

El fet que aquest aspecte es deixi de banda o no se subratlli com caldria crec que és degut al fet que encara no som prou conscients del seu abast i rellevàn-

cia. Hi ha gent que no sap ben bé què vol dir o què comporta. I a determinats poders potser no els interessa que es ressalti. Però si ens volem assemblejar a Finlàndia en el que resulta convenient i factible assemblejar-nos-hi, ens haurem de posar al cap que cuidar la nostra interioritat és tan important com cuidar el cos. Les dimensions emocionals, en el seu sentit més ampli i profund, i les habilitats de vida i de relació amb els altres són músculs que també han de ser entrenats amb regularitat. A part de seguir aprenent el que té a veure amb el nostre àmbit professional, hem d'acostumar-

nos a revisar periòdicament si la nostra manera de ser i de fer ens fan sentir bé amb nosaltres mateixos, si fan sentir bé els altres i si deixen una empremta saludable i sostenible en el món. També hem d'ampliar la consciència d'un mateix, examplar el nostre cor i augmentar la nostra capacitat de comprensió, entesa i cooperació. És en aquest sentit que recomano als meus fills que siguin una mica finlandesos i dediquin un espai i un temps a créixer com a persones al llarg de la vida.

Eva Bach és escriptora i pedagoga

Flors de Bach

Eva Bach

Per sobre de tot, sigues persona

Si algú preguntés als meus fills o als alumnes que vaig tenir quan feia de mestra quines coses els he dit mil vegades, la frase del títol tindria tots els números per encapçalar el rànquing. És una de les que més els he repetit. Ja sé que pot semblar un tòpic o una obvietat, i que un no es fa persona només perquè l'hi diguis un dia sí i l'altre també. Però l'he dit tant i la segueixo dient perquè per mi engloba una sèrie de valors que considero imprescindibles per estar bé amb un mateix i perquè els altres estiguin bé amb nosaltres.

M'importa i també m'importava molt que aprenguessin matemàtiques, llengües, història, biologia, música i qualsevol altra disciplina del saber. Però no se m'hauria acudit mai dir-los: "Per sobre de tot, sigues un gran matemàtic o un gran músic". Considero un deure ineludible convertir-nos en professionals competents en el nostre àmbit laboral, però primer de tot cal ser persones. Quan els meus fills eren petits sempre els advertia que si els seus professors em deien algun dia que eren mals companys o mal educats em sabia molt més greu que si em deien que anaven fluixos en alguna matèria.

Ús ètic del coneixement

Les barbàries viscudes a Europa durant el segle XX ens van mostrar que *saber i bondat* no sempre van de bracet i que ments cultivades poden cometre grans atrocitats. Saber molt serveix de poc si no aprenem a fer un ús intel·ligent i ètic del coneixement. Intel·ligent vol dir que el nostre saber ens ajudi a sortir tan ben parats com sigui possible dels reptes que ens planteja la vida. I ètic vol dir que sigui font de valors humans, que ens impulsi a passar del jo al nosaltres i a fer alguna cosa útil i positiva pel bé comú. Quin sentit té saber si no comporta una millora individual i col·lectiva?

Qui no irradia una profunda i senzilla humanitat no m'interessa, per més títols que tingui. Tant en l'àmbit professional com personal, comença a importar-me una mica menys què faig i una mica més amb qui ho faig. Si m'envolto de gent competent que és bona gent, gairebé segur que el resultat serà bo. Crec profundament que l'educació ha de fer dels nostres fills persones, per sobre de tot.

Eva Bach, escriptora i pedagoga, aporta reflexions sobre la comunicació entre pares i fills a partir d'una frase que ens ajudi a educar

Flors de Bach

Eva Bach

L'examen més fiable, el de la vida

Un quocient intel·lectual elevat o una trajectòria acadèmica brillant no garanteixen l'èxit a la vida, de la mateixa manera que un quocient baix o una trajectòria poc lluïda no l'impossibiliten. Aquesta és una de les premisses de partida, científicament validada, del nou paradigma de la intel·ligència emocional, desenvolupat a partir de la dècada dels noranta. És una constatació científica que qui més qui menys havia pogut comprovar. Companys que no se n'havien sortit a l'escola se n'han sortit després a la vida i companys que se'n van sortir molt bé a l'escola no ho han fet tan bé a la vida. Els que sembla que no se n'hagin assabentat encara són els responsables del famós informe PISA. Continuen avaluant primordialment la llengua i les matemàtiques, que són les matèries que conformen el quocient intel·lectual clàssic, quan aquest és precisament el que aquest nou paradigma ha qüestionat i ha demostrat que no és determinant.

Desenvolupament emocional

L'informe PISA avalua variables que prioritzen els resultats per sobre dels processos i s'orienten bàsicament a la professionalització, la productivitat, la competitivitat i l'èxit acadèmic, i deixen de banda el desenvolupament humà en el sentit emocional, social, artístic i existencial. Un greu oblit si tenim en compte que, com diu un metge cirurgià espanyol de renom, una persona emocionalment bloquejada és una persona intel·lectualment anul·lada. Al meu entendre, tindria més sentit un informe que avalués també les competències personals, fes un seguiment dels alumnes en l'edat adulta i mesurés el seu índex de maduresa emocional i el seu grau de competència laboral i de compromís social. És a dir, fins a quin punt una persona està positivament integrada en el seu entorn i ha sigut capaç de posar el seu talent al servei de la societat i dels altres. Crec que seria un informe força més substanciós, complet i edificant que l'actual.

L'examen més fiable i més important sempre és el de la vida i és en aquest en què pares i mares hauríem de posar l'accent i hauríem de motivar més els nostres fills. La resta tenen menys importància de la que els donem i ens els hauríem d'agafar més relativament.

Eva Bach, escriptora i pedagoga, aporta reflexions sobre la comunicació entre pares i fills a partir d'una frase que ens ajudi a educar

Flors de Bach

Eva Bach

El teu nou profe m'agrada

Que als nostres fills els toqui un professor que ens agradi molt o poc no és només qüestió de sort. Els ulls amb què els pares mirem el professorat influeixen, decisivament, en la manera com la criatura s'hi relacionarà i en el nivell d'aprenentatge que assolirà amb cadascun dels seus mestres.

En els anys d'escolaritat dels meus fills dec haver conegut una vintena llarga de tutors i tutores i no tinc queixes importants de cap. No és pas perquè fossin perfectes. Però, per a mi, com si ho haguessin estat. Cada començament de curs, quan tornava de la reunió de pares de l'escola, volien saber què em semblava el seu nou profe. Conscient de com podia ser de rellevant el que els digués, mirava de destacar-ne principalment les coses positives. De vegades resultaven evidents i altres vegades les havia d'intuir, però sempre n'acabava trobant.

Trobar les virtuts

Una vegada, un dels meus fills em va avançar: "Aquest any és impossible que t'agradi. És més avorrit que una ostra!" Lluny de deixar que em condicionés, vaig mantenir-me en l'actitud habitual i vaig procurar contrarestar-ho: "Jo no l'he trobat tan avorrit –li vaig dir tornant de la reunió–. Té un to una mica monòton, però m'ha semblat una persona atenta, seriosa i cabal i m'ha agradat". El va seguir trobant avorrit, però en cap moment va esdevenir un obstacle insalvable, i d'això es tracta.

Quan els pares mirem malament un mestre és molt probable que els nostres fills també hi entrin en conflicte. Si som capaços de mirar-lo amb bons ulls i prioritzar les coses bones que té –més enllà de si el trobem simpàtic–, segurament ells també el miraran millor. Evitem una associació que pot ser nefasta: em cau malament –és un mal professor– començo a tenir-hi problemes. I el més important de tot: els donarem permís per aprendre-hi.

Eva Bach, escriptora i pedagoga, aporta reflexions sobre la comunicació entre pares i fills a partir d'una frase que ens ajudi a educar

Flors de Bach

Eva Bach

Les fades i els mags existeixen

Les fades i els mags que fan i desfan encanteris per ajudar persones o resoldre problemes en els contes infantils existeixen de debò. No van vestits com als contes i fan vides normals. Per això costa una mica identificar-los. Però són reals com qualsevol de nosaltres i viuen al nostre costat. De fet, nosaltres mateixos ens hi podem convertir en algunes ocasions. De vegades, idealitzem i enyorem la infantesa com el territori de la fantasia que hem perdut per sempre, quan, en realitat, és la terra de cultiu de la màgia futura de les nostres vides. De petits, coneixem les fades i hi somiem per saber distingir-les quan som grans. N'hi haurà que pensaran que són bajanades, però jo tinc una fada adorable de carn i ossos i recomano als meus fills i a tots els nens que les convoquin al seu voltant i que obrin bé els ulls per reconèixer-les quan apareixen.

La millor imatge

Les fades i els mags són persones que reflecteixen la millor imatge de nosaltres mateixos, la que nosaltres no ens sabem veure i que difícilment ens veuríem sense la seva ajuda. Que ens embolcallen amb una pluja d'estels a canvi de res i ens fan sentir vàlids i capaços. Que creuen en nosaltres malgrat els nostres errors i limitacions. Que activen el nostre potencial i ens catapulten cap als millors somnis. Que ens regalen paraules balsàmiques per a les ferides de l'ànima i gestos d'alè per als grans reptes.

Els pares i mares podem fer de fades o mags dels propis fills. Però l'efecte és més potent si ho fan altres persones. Quan ens elogien els nostres pares, sempre podem pensar que ho fan perquè són els nostres pares. Quan ho fa algú de fora de casa, resulta més creïble i s'incrementa la màgia. Per això, tiets, parents, coneguts, amics de la família i educadors ens podem convertir, de vegades, en entranyables mags i fades.

Eva Bach, escriptora i pedagoga, aporta reflexions sobre la comunicació entre pares i fills a partir d'una frase que ens ajudi a educar

FLORS DE BACH IMPULSORS DE SOMNIS

aracriatures
06-agost-2016

Aquest mes de juliol, vaig tenir el goig de participar en un cicle sobre cinema i educació dirigit pel Carles Capdevila, gran impulsor de somnis en l'educació, en la vida col·lectiva del país i en la meua en particular. La pel·lícula que vam veure i debatre el dia de la meua sessió va ser *La simfonia del professor Holland*. La vaig escollir principalment pel que diu dels mestres, dels somnis i dels mestres en relació amb els somnis.

El professor Holland és un professor de música que no vol ser professor de música. El seu somni és ser compositor. Però compondre i tocar en quatre festes no li dona per viure i s'ha de posar a ensenyar música. Entre les classes, els alumnes i els esdeveniments de la seva vida personal, no li queda temps lliure per compondre i el seu somni es va postergant. Podríem pensar que el professor Holland fracassa, ja que no aconsegueix el que vol. Però aconsegueix una fita inesperada, més alta i bonica: es converteix en un impulsor de somnis per als seus alumnes. La pel·lícula té di-

versos elements més que conviden a la reflexió, com ara el valor de la música i les arts en l'educació, però aquest és el que considero més rellevant. Aquest és un gran somni que hauríem de compartir tant els mestres com els pares i mares: convertir-nos en impulsors de somnis per als nostres alumnes i fills.

Moltes vegades, estem tan obsedits amb el nostre somni individual que ens oblidem de la nostra contribució als somnis col·lectius. Volem fer una gran obra que sigui digna de reconeixement, anhelem assolir alguna fita que ens proporcioni fama i diners. Però resulta que el més interessant dels somnis no és el punt d'arribada sinó el camí que ens empenyen a recórrer. I els fruits més substancials no són només els que degustem nosaltres, sinó també els que fertilitzem i ajudem a fer créixer en altres.

Ens sentirem més satisfets i el nostre món anirà millor si ens adonem que una de les més grans i belles aportacions que podem fer a la

EVA BACH
Escriptora i pedagoga

humanitat, tant si som mestres com pares o mares, és l'empremta d'estimació, de confiança, d'entusiasme, de sensibilitat, de generositat, que siguem capaços de deixar en els cors de les criatures. Jo m'apunto al bell somni de ser impulsora de somnis. ¿Algú més s'hi apunta?*

Mestres, pares
i mares
hauríem de
convertir-nos
en impulsors
de somnis per
als nostres
alumnes i fills

FLORS DE BACH SEGUR QUE EL PROFE NO ET TÉ MANIA

EVA BACH
Escriptora i pedagoga

NM'explica una mare que el seu fill té problemes amb el profe de català. Que d'un temps ençà se les carrega totes, que el fa fora de classe i el castiga sovint. El noi diu que li ha agafat mania. Em comenta que el seu marit vol anar a queixar-se a direcció. Ella vol saber el meu parer. Em pregunta què els aconsello que facin, si veig bé que vagin a parlar amb la directora. Li dic que jo no ho faria. Que anar a parlar amb la directora és saltar-se uns quants passos de cop.

Li recomano que comenci pel principi. Que el primer pas davant de problemàtiques com aquesta és parlar amb el seu fill i donar-li recursos perquè ho pugui resoldre per si mateix. Que li diguin que es deixi estar que li té mania, que el que deu passar és que no ha sabut trobar una fórmula adequada de relacionar-s'hi i que l'ha de buscar. Que se sentirà molt bé si la troba i li suposarà un aprenentatge molt útil per a la vida. Que li preguntin què li sembla que pot fer ell perquè la relació amb aquest profe millori, quines coses pot canviar o fer diferent, que l'ajudin a entendre-s'hi millor. Que en pensin unes quantes i que les vagi provant fins que vegin que alguna funciona.

El que et deu
passar és que
no has sabut
trobar una
fórmula
adequada de
relacionar-t'hi i
l'has de buscar

Si després de provar-ne una pila segueix tenint-hi problemes, aleshores el següent pas és anar a parlar amb el profe. Però no per queixar-se, sinó per dir-l'hi que volen que el seu fill s'entengui bé amb ell, que es comporti bé i que aprengui a les seves classes. I que els agradaria saber què poden fer i com poden ajudar des de casa per aconseguir-ho.

Si parlant de bon grat amb el profe tampoc no se'n surten, aleshores poden demanar entrevista amb el tutor o tutora. Si tampoc ho resolguessin, el següent pas seria el cap d'estudis. I, en últim terme, el director. Aquesta seria la seqüència adequada per a qualsevol problema escolar. Inspecció i jutjats són tota una altra cosa que d'entrada no ens hem ni de plantejar. S'haurien de reservar per quan es tracta de problemes de gravetat que vulnereu drets essencials i tota la cadena anterior ha fracassat.

Si som pares respectuosos, col·laboratius, que confien en l'escola i en els mestres dels seus fills, i que tenen ganes d'entendre-s'hi de debò, en tindrem prou parlant amb el nostre fill o amb el profe per resoldre la majoria de problemes.✱

aracriatures

27-octubre-2018

BIBLIOGRAFIA

- ALBALADEJO, M. (2010) *Com dir-ho. Entrevistes eficaces en l'àmbit educatiu*. Bcn, Graó.
- BACH, E. (2017) *Educar per estimar la vida*. Barcelona, Plataforma.
- BACH, E. (2015) *La bellesa de sentir. De les emocions a la sensibilitat*. Barcelona, Plataforma.
- BACH, E. y Martí, C. (2013) *Por amor a mi familia. La fuerza emocional del vínculo con nuestros padres*. Barcelona, Plataforma.
- BACH, E. (2008) *Adolescentes, "qué maravilla"*. Barcelona, Plataforma.
- BACH, E. y FORÉS, A. (2008) *La asertividad. Para gente extraordinaria*. Barcelona, Plataforma.
- BENEJAM, P. (2014) *Quina educació volem?* Barcelona, Rosa Sensat.
- CAMPS, V. (2008) *Creer en la educación. La asignatura pendiente*. Barcelona, Península.
- COLLET, J. i TORT, A. (2017) *Famílies, escola i comunitat*. Barcelona, Octaedro.
- O (2014) *Millor vincles, millors resultats? La relació entre docents i famílies per a l'èxit acadèmic de tot l'alumnat*. Barcelona, Fundació Bofill (Informe descàrrega gratuïta)
- CURY, A. (2007) *Padres brillantes, maestros fascinantes*. Barcelona, Zenith.
- DARDER, P. i altres (2013) *Aprender i ensenyar amb benestar i empatia. La formació emocional del professorat*. Barcelona, Octaedro.
- ESTEVE, J.M. (2003) *La tercera revolución educativa. La educación en la sociedad del conocimiento*. Barcelona, Paidós.
- FRANKE, M. (2004) *Eres uno de nosotros*. Argentina, Alma Lepik.
- GERVER, R. (2012) *Crear hoy la escuela del mañana*. Madrid, SM.
- GONZÁLEZ, O. (2012) *Familia y escuela / Escuela y familia: guía para que padres y docentes nos entendamos*. Morata de Tajuña, Manuscritos.
- GUTIÉRREZ, C. (2014) *Entrena't per a la vida*. Barcelona, Plataforma.
- HELLINGER, B. *Felicidad que permanece*. Barcelona, Rigden Institut Gestalt.
- MARRASÉ, J.M. (2013) *La alegría de educar*. Barcelona, Plataforma.
- MEIRIEU, P. (2001) *La opción de educar*. Barcelona, Octaedro.
- OLVERA A., TRAVESET. M. i PARELLADA, C. (2011). *Sintonizando las miradas. Soluciones amorosas y breves a los conflictos entre la escuela y la familia*. México, Grupo CUDEC.
- RAMIS, A. (2016) *Famílies i Mestres, entendre'ns per educar*. Vic, Eumo.
- ROGERS, C.R. (1961-2004) *El proceso de convertirse en persona*. Barcelona, Paidós.
- ROJAS MARCOS, L. (2005). *La fuerza del optimismo*. Madrid, Aguilar.
- ULSAMER, B. (2004) *Sin raíces no hay alas. La terapia sistémica de Bert Hellinger*. Barcelona, Luciérnaga.
- VAILLANT, G. E. (2009) *La ventaja evolutiva del amor. Un estudio científico de las emociones positivas*. Barcelona, rigden – institut gestalt.
- WATZLAWICK, P. (1976-79) *¿Es real la realidad?* Barcelona, Herder.
- WILD, R. (1999). *Educar para ser*. Barcelona, Herder.

WEBGRAFIA

- <http://www.evabach.cat/> → La meva pàgina web professional.
- <http://criatures.ara.cat/> → Portal d'educació i família, Diari ARA.
- <http://www.gestionandohijos.com/> → Portal per a pares i mares. Dirigit per Leo Farache. Hi col·laboro.
- <http://www.solohijos.com> → Portal de referència "per a ser millors pares". Dirigit per Elena Roger.
- <http://www.faroshjd.net/home.php?lang=1> → Observatori Faros de la salut de la infància i adolescència, St. Joan de Déu.
- <http://www.fundaciolagranja.com/ca/> → Fundació La Granja, Sta. Maria de Palautordera, recursos per a mestres i famílies.
- <http://www.universidaddepadres.es> → Creat i dirigit per J.A. Marina.
- <http://www.familiaforum.net> → Fundació Claret.
- <http://www.educakids.com> → Dirigit a pares i educadors/es.
- <http://www.ecologiaemocional.com> → Pàgina de Jaume Solé i Mercè Conangla.
- <http://www.femeducacioemocional.org> → Fundació per l'educació emocional.
- <https://maronadecolors.wordpress.com/> → Blog de "marona de colors", aventures, reflexions i recursos d'una mare de dos fills i mestra.
- www.benamunt.cat → Web de "Benamunt Coaching Escolar", dirigit per Carmina Puig. Acompanyament a pares, mares, nens, nenes i joves adolescents.

Diari ARA, Suplement Criatures, "Flors de Bach" (dissabtes) → Reflexió setmanal/quinzenal, a càrrec d'Eva Bach, sobre la comunicació entre pares i fills, a partir d'una frase que ens ajuda a educar.